HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

קובעת לה וסת עד שתקבענה שלש פעמים ואין מטהרת מן הוסת עד שתעקר ממנה שלש פעמים ושור המועד דתנן (א)[א]אין השור נעשה מועד עד שיעידו בו שלשה פעמים: ת"ר [ב]ניסת לראשון ולא היו לה בנים לשני ולא היו לה בנים לשלישי לא תנשא אלא למי שיש לו בנים נישאת למי שאין לו בנים תצא בלא כתובה איבעיא להו נישאת לשלישי ולא היו לה בנים מהו דליתבעוה הנך קמאי מי מצו אמרי לה איגלאי מילתא דאת הוא דגרמת או דלמא מצית אמרה להו השתא הוא דכחשי [ג]מסתברא מצית אמרה להו השתא הוא דכחשי איבעיא להו נישאת לרביעי והיו לה בנים מהו דתיתבעיה לשלישי אמרינן לה שתיקותיך יפה מדיבוריך דמצי אמר לה אנא אדעתא דהכי לא גרשתיך מתקיף לה רב פפא אי איהי שתקא אנן מי שתקינן נמצא גט בטל ובניה ממזרין [ד]אלא אמרינן השתא הוא דברייתא: [ה]ההוא אמר מינה והיא אמרה מיניה אמר רבי אמי דברים שבינו לבינה נאמנת וטעמא מאי °היא קיימא לה ביורה כחץ הוא לא קים ליה ביורה כחץ [ו]אמר איהו איזיל אינסיב איתתא ואיבדוק נפשאי אמר רבי אמי אף בזו יוציא ויתן כתובה שאני אומר כל הנושא אשה על אשתו יוציא ויתן כתובה רבא אמר [ז]נושא אדם כמה נשים על אשתו והוא דאית ליה למיזיינינהי

הוא

קובעת לה וסת. לסמוך עליה להיות דייה שעתה דתנן (נדה דף ג.) כל אשה שיש לה וסת דייה שעתה ולא מטמאינן לה למפרע מעת לעת ועוד דאם קובעת לה וסת והגיע זמן וסתה ולא בדקה טמאה דאורח בזמנו בא[ב]: **ואינה מטהרת מן הוסת.** אפילו נעקרה פעמים שבדקה בג' וסתות ולא ראתה ושינתה ראייתה ליום אחר ב' פעמים אפילו הכי מחזקינן וסתה לכשיגיע ואם לא בדקה טמאה דאורח בזמנו בא: **אדעתא דהכי לא גרשתיך.** אילו הייתי יודע שאת בת בנים לא גרשתיך ונמצא גט בטל למפרע: **מתקיף לה רב פפא.** ואי מצי בעלה לבטולי גט בהכי כי שתק מאי הוי אנן מי שתקינן הא ודאי אדעתא דהכי לא גירשה אלא מדשתקינן ודאי לא מצי לבטולי דאמרינן ליה מספיקא קא מגרשת לה ולא איכפת לך בה וגמרת בדעתיך לגרושין: **אלא.** אי איכא למפטריה הכי פטרינן ליה דאמרינן ליה השתא היא דאיבריאת שחזרה להיות בריאה מחולייה: **מינה.** יודע אני שמחמתה הוא שאין לי בנים ולא אתן כתובה: כל שכבת זרע שאינו יורה כחץ אינה מזרעת[ג]:

הוא

ושור המועד. רבי לא פליג אקרא אלא כלומר התם מתקיימין דברי רשב"ג דלא מיתחזק אלא בתלת זימני[ד]: **נישאת** למי שאין לו בנים תצא בלא כתובה. משמע דמן השני יש לה כתובה וכן משמע בסמוך דקאמר נישאת לשלישי ולא היו לה בנים מהו דליתבעוה הנך קמאי משמע שהשני נתן לה כתובה ותימה לר"י דאמאי יש לה כתובה מן השני הא כיון דאסר לה לשלישי א"כ סבר דבתרי זימני הויא חזקה וכ"ת משום דאמרה ליה השתא הוא דכחשי ונסתחפה שדהו אם כן מאי קבעי נישאת לשלישי כו' מי מצי אמרי לה דאיגלאי מילתא דאת גרמת או דלמא מציא אמרה השתא הוא דכחשי הלא אע"ג דלא נישאת לשלישי אין לה כתובה מן השני אלא מטעם דמצי אמרה השתא הוא דכחשי ואר"י דלענין ממון מודה רבי דלא הוי חזקה עד דאיתחזיק בג' זימני כדאשכחן בשור המועד דבשור המועד לא פליג כדפירשתי לעיל ומיהו תימה דהשתא לענין איסורא לא סמכינן ארוב נשים דחזיין לבנים משום דאיתרע רובא ע"י דאיתחזק בתרי זימני ולענין ממון סמכינן אהאי רובא אע"ג דאיתרע בתרי זימני ובעלמא[ה] אמרי' איפכא דאזלינן בתר רובא לענין איסורא ולענין ממונא לא אזלינן א): **תצא** בלא כתובה. לכאורה נראה דוקא בשהתה עם השלישי דומיא דנשאת לשלישי ולא היו לה בנים דבסמוך וטעמא דלענין ממון לא מחזקינן לה בעקרה עד דאיתחזק בתלת זימני וא"ת מן השלישי נמי לא תפסיד כתובה דתימא ליה השתא הוא דכחשי כמו שאומרת לראשון ולשני וי"ל דטענה דהשתא הוא דכחשי לא מהני להוציא אלא לענין שלא תחזיר מה שגבתה מראשון ומשני אבל קשה דאי בשהה עמה י' שנים היכי קאמר בסמוך גבי נישאת לרביעי והיו לה בנים או דלמא מצי אמר לה אדעתא דהכי לא גרשתיך והא אע"ג שהיא בת בנים על כרחו הוא צריך לגרשה כיון דלא זכה ליבנות ממנה לכך נראה לר"י דלאלתר תנא שלא בכתובה ולא משום קנס דקנסוה כמו בשניות לפי שנישאת באיסור מדקבעי בסמוך נישאת לרביעי והיו לה בנים מהו דתיתבעיה לשלישי ואי קנס הוא היכי תיתבע לשלישי אלא נראה לר"י דבשלא הכיר בה איירי ותנא שלא בכתובה משום דהוי מקח טעות ומ"מ כשיש לה בנים מן הרביעי חוזרת ותובעת לשלישי דאיגלאי מילתא דלאו מקח טעות הוא וכן מצא ר"י בהלכות דרב יהודאי גאון דבלא הכיר בה איירי אבל הכיר בה יש לה כתובה והא דקתני בתוספתא נישאת למי שאין לו בנים תצא שלא בכתובה מפני שנישואיה נישואי מינות נראה שהסופרים טעו וכתבו מינות במקום טעות דלא שייך כאן לשון מינות כלל: **אי** איהי שתקא אנן מי שתקינן. וא"ת דתנן בהשולח (גיטין מו: ושם) המוציא אשתו משום אילונית רבי יהודה אומר לא יחזיר כו' נשאת לאחר והיו לה בנים והיא תובעת כתובתה א"ר יהודה אומר לה שתיקותיך יפה מדבוריך והשתא תקשה התם אי היא שתקה אנן מי שתקינן וי"ל דהתם כיון דתקינן לרבי יהודה דלא יחזיר ליכא למיחש לקלקולא ורבנן אע"ג דיחזיר לא חיישינן התם לקלקולא כיון דלא (א) חשיב לבדוק יפה בסימני אילונית גמר בדעתו לגרש בכל ענין ולהכי שתקינן וכי תובעת כתובתה מצי אמר לה אדעתא למיתב כתובה לא גירשתיך אבל הכא דליכא תקנה דלא יחזיר פריך שפיר היכי שתקינן ואפי' רבנן דלא חיישי התם לקלקולא היינו דוקא בספק אילונית דכיון דלא חשש לבדוק יפה גמר לגרש בכל ענין אבל הכא אין בידו לבדוק ומוכיח הדבר שמשום בנים מוציאה שכבר נישאת לשנים ולא היו לה בנים איכא קילקולא ולהכי פריך לכ"ע אנן מי שתקינן ואתי נמי שפיר הא דמשמע בהשולח דלא מצי מקלקל לה אלא כשאמר לה משום שם רע ונדר ואילונית אני מוציאך והכא אע"ג דלא אמר לה משום עקרות אני מוציאך מצי מקלקל לה כדפי' ומשני דהכא לא שייך קילקולא דאמרינן השתא הוא דברייתא ובשעה שגירשה לא היתה ראויה אבל בשם רע ונדר ואילונית איכא קלקולא כשנתגלה לבסוף שהשם רע היה שקר ולא היתה אילונית גם מתחלה דאם היתה לא הוה בריאה לעולם ונדר נמי כיון שיכול להפר כאילו לא היה נדר ואם תאמר דבפ"ק דנדה (דף יב: ושם) אמר גבי אשה שאין לה וסת לא יחזיר אפי' הדר ואיתקן משום קלקולא והשתא והא אין יכול לקלקלה דאמר השתא הוא דבריאת כדאמרי' הכא ואר"י דלא דמי דקלקול בנים אין רפואה מועלת כ"כ ולכך בשעה שגירשה לא היתה בת בנים דלא שכיח (ב) שתרפא לגמרי מגרש לה אבל קלקול דוסת שכיח להתרפאות ולא גמר ומגרש דיאמר אילו הייתי יודע שסם מועיל לה לא הייתי מגרשה וה"ר שלמה מדריו"ש תירץ דהתם יש לחוש שתקבע וסת כמו שהתחילה לקבוע סמוך לגירושין דליכא למימר השתא הוא דבריאת דהא איגלאי מילתא למפרע דבעוד שהיתה תחתיו איבריאת: **שבינו** לבינה היא נאמנת. תימה דמאי איירי דאי בשהתה עשר שנים עמו למה לי טעמא דאין יורה כחץ אפילו יורה כחץ נמי יוציא ויתן כתובה לפי שלא זכה ליבנות ממנה ואי לא שהה ניחוש שמא עיניה נתנה באחר כמשנה אחרונה דסוף נדרים (דף צ:) דתנן בראשונה היו אומרים ג' נשים יוצאות ונוטלות כתובה השמים ביני לבינך פי' גלוי לשמים שאין יורה כחץ דהכי משמע התם בגמרא כו' חזרו לומר שלא תהא אשה נותנת עיניה באחר ומקלקלת על בעלה אלא השמים ביני לבינך יעשו דרך בקשה יבקשו שניהם רחמים או כמו שפר"ח שיעשו סעודה ויתפייסו וכ"ת דהתם באינה באה מחמת טענה והכא בבאה מחמת טענה מ"מ ניחוש שמא נתנה עיניה באחר ועוד דהתם אם אין באה מחמת טענה מאי נפקא לה מיניה ובמשנה ראשונה למה אמרו יוציא ויתן כתובה והיא דסוף שמעתין דכופין בבאה מחמת טענה ולא חיישי' שמא עיניה נתנה באחר איכא לאוקמא בידוע שהוא עקור או בשהתה עמו י' שנים ויש לו בנים מאשה אחרת דאי לאו דבאה מחמת טענה לא היו כופין משום ביטול פריה ורביה כיון דיש לו בנים והך דהכא ליכא לאוקמה בשהה י' שנים ויש לו בנים ובאה מחמת טענה דא"כ אפי' יורה כחץ נמי כופין כיון דלא זכה ליבנות ממנה ומיהו י"ל קצת דכיון דיש לו בנים אין לתלות [ו]באונס שלו אלא אית לן למימר דאדרבה איהי היא דלא זכתה כדאמר לעיל ולכך צריכה טעם דיורה כחץ ואע"פ שיש לו בנים מאשה אחרת שמא אח"כ נתקלקל ויש להאמינה דמוכח מילתא דשהה י' שנים ולא ילדה ומה שלא אמרה מיד משום דעד י' שנים לא היינו חוששין לדבריה דהוה תלינן בעיניה נתנה באחר א"נ איכא לאוקמא בדלא שהה עמה י' שנים ובבאה מחמת טענה דכיון שיש לה טענה מעליא לא רצו להפסידה ואוקמוה אדין משנה ראשונה דלא חשו לעיניה נתנה באחר והיא דנדרים באינה באה מחמת טענה ומ"מ למשנה ראשונה יוציא ויתן כתובה משום דשמא אין לה הנאת תשמיש כ"כ כשאין יורה כחץ או שטוענת שרוצה שיהא לה זכר דמי שאין לו בנים חשוב כמת והר"ר יצחק בן רבינו מאיר פירש דהכא אניסת לשלישי קאי דאמרו תצא בלא כתובה וקמ"ל דאי אמרה דאין יורה כחץ דנאמנת ולא תפסיד כתובתה ממנו דחזיא ליה כיון דאין ראוי לבנים וקשה לר"י דמתוך הלשון משמע דהוא אמר מינה והיא אמרה מיניה דמחמת שהיו יחד הרבה ולא הולידו מחמת כן באים לב"ד ועוד ק"ק דלמה אין לחוש שטוענת כן ומשקרת בשביל כתובה וה"ר שמואל ב"ר חיים פירש דהכא איירי כששהתה עם השלישי י' שנים וכרשב"ג דאמר בתלת זימני הויא חזקה דמסקנא דשמעתין כוותיה אתיא כדקאמר הוא אומר

אפילה

עין משפט
נר מצוה

קיז א מיי' פ"ו מהלכות נזקי ממון הלכה א:

קיח ב מיי' פט"ו מהלכות אישות הלכה יד סמג עשין מט טוש"ע אה"ע סימן קנד סעיף יז [וברב אלפס עוד סוף פ"ז דכתובות דף קב.]:

קיט ג טוש"ע שם סעיף יח:

קכ ד שם סעיף יט:

קכא ה ו מיי' שם [ה"ח וה"ט] טוש"ע שם סעיף ו:

קכב ז מיי' פי"ד שם סמג שם טוש"ע אה"ע סימן א סעיף ט וסימן עו סעיף ז:

◆

מוסף רש"י

ואין מטהרת מן הוסת. לאסורה כל ימי וסתה שמא תראה (נדה סג:).

◆

תום' חד מקמאי

אמר אזול ואנסיב אתתא ואבדוק נפשאי אמר רב [אמי] אף בזו יוציא ויתן כתובה לפי' רב אחא משבחא ולפי' המאור איכא לפרושי דאמילתא דלעיל קאי דאמרה איהי מיניה ואמר איהו אזול ואבדוק נפשאי דאנסיב אתתא ואם יהיה לו בנים ממנה נמצאו דבריה בדאים. אבל לפי אבא מרי ז"ל לאו אמילתא דלעיל קאי דא"כ היכי קאמר ר' אמי אף בזו יוציא ויתן כתובה דהא במילתי' דלעיל לית לה כתובה אלא אמתני' קאי דקתני שהה עמה עשר שנים אינו רשאי ליבטל ויוציא ויתן כתובה. אמר הבעל לא אגרשנה אלא אזול ואבדוק נפשאי ואם יהיו לו בנים ממנה א"ר [אמי] יוציא ויתן כתובה. הוא אומ' הפילה בתוך עשר ולא אוציא והיא אומרת לא הפלתי ויש לב"ד לכופו ולהוציא מידו א"ר אמי אף בזו היא נאמנת דאם איתה דאפלה נפשה בעקרתא לא מחזקא ואם נשאת לשלישי ואמרה איהי אפילי' ויש לי כתובה והוא אומר לא הפילה ולית לה כתובה בכה"ג מאי בעל מהימן. [א]ואי אמרת נמי הפלית כלומר ויש לה כתובה והוא אומר לא הפילה כלל מסת' דאיהו נאמן ולא אמרי' בהא נפשה בנפלנית לא מחזקה להוציא כתובה מידו. ומאי דפי' הרב אלפס בהיא אמרה מיניה לענין כתובה קא' כדין מנה לי בידך והלה אומר איני יודע. לא נהיר דהיכא דאמר הוא מינה דבעי לאפוקי בלא כתובה ודאי כגון דאומר מינה קודם נישואין דאי בשעת נישואין היתה ראויה לבנים ולבתר הכי אינה ראויה לא מפסדה כתובה בהם דנסתחפה שדהו [וא"כ] איכא לעיוני דהא קי"ל כרב נחמן ור' יוחנן דאמרי מנה לי בידך והלה אמר איני יודע פטור אע"ג דקי"ל כר"ג גבי מוכת עץ אני והוא אומר לא כי אלא דרוסת איש את דאיהי מהימנא דברי ושמא ברי עדיף. הא אסיקנא בפ"ק דכתובות שאני התם דאיכא חזקה מגופיה אי נמי משום דאיכא למימר מיגו אבל הכא כי היכי דאיכא חזקה לדידה דבת בנים איכא חזקה לדידיה דיורה כחץ הוא ואמאי מפקי' מיניה כתובה. וגבי מתני' דנדרים נמי ששנינו דשלש נשים יוצאות ונוטלות כתובה איכא לעיוני הכי דאפי' משנה אחרונה לא פליג למשנה ראשונה אלא משום עיניה נתנה באחר הא לאו הכי כייפי' לאפוקי ויהיב לה כתובה ומ"ש מנה לי בידך והלה או' איני יודע פטור. וי"ל כיון דנתחייב לו בשעת נשואין

מסורת הש"ס

א) ב"ק כג: ע"ש, ב) [נדה טז.], ג) [חגיגה טו.], ד) [עי' בתוספות בדיבור שלאחר זה ד"ה נשאת כו' דבשור המועד לא פליג כדפרישית לעיל כו'], ה) [ב"ק מו: ב"ב כג:], ו) אולי צ"ל באונס,

◆

גליון הש"ס

גמ' היא קיימא לה ביורה כחץ. עיין נדה דף מג ע"א תד"ה ברואיה:

◆

הגהות הב"ח

(א) תום' ד"ה אי איהי וכו' כיון דלא חשש לבדוק יפה: (ב) בא"ד דלא שכיח שתתרפא וגמר ומגרש לה:

◆

תוספות ישנים

שור מועד דתנן. וא"ת היאך יחלוק רבי על זה הלא מקראי שמעינן לה בפרק כילד הרגל (בב"ק כג:) וליכא מאן דפליג גבי תמול חד שלשום תרי וכו' דמשמעות דורשים איכא בינייהו וי"ל אה"נ ומ"מ מייתי ראיה (ומוכח) [ומוכיח] מקרא כרשב"ג דבתלתא זימני הויא חזקה. וא"כ יש לנו לומר דהדין עמו בכל מקום דבג' זמני הויא חזקה: **א)** ומסופק הר"י אם הא דקאמר תנא ר"ל לאלתר או לאחר עשר שנים. ונראה דר"ל לאלתר מדאמרינן לקמן דאמר לה אדעתא דהכי לא גרשתיך. ואי מיירי לאחר עשר שנים מאי קאמר אדעתא דהכי לא גרשתיך הלא בעל כרחו מגרש לה כדאמרינן במתני' אלא ודאי לאלתר תנא וטעמא משום דכיון שעברה על דברי חכמים שאסרוה לינשא לו קנסינן לה. א"נ מ"ה אמרינן תנא משלישי בלא כתובה דמקח טעות דמצי למימר אני לא ידעתי שהיתה עם שני אנשים עשר שנים ולא ילדה ואילו הייתי יודע כן לא נשאתיה. וקשה דאמר לקמן את הוא דגרמת ואי לאלתר מאי קאמר דלמא אם תשהה עמו עשר שנים תלד. לכ"נ דלאחר עשר שנים קאמר תנא. והא דקאמר לקמן דאמר לה אדעתא דהכי לא גרשתיך. ה"ק אם יבא אליהו ויאמר דבת בנים היא לא הייתי מגרשה וכל אשר כפוהו ב"ד להוציא כפיית טעות היתה. ור"ל תנא בלא כתובה ובלא תוספת דנשים שאמרו חכמים דיוצאות ואין להם כתובה אין להם תוספת: השתא הוא דכחשי. ואין להקשות א"כ משלישי נמי אמאי אין לה כתובה תאמר השתא הוא דכחשי וי"ל דטענת השתא הוא דכחשי מועלת לענין שלא יוציאו שני בעליה את הכתובה שנתנו בידה אבל אינה מועלת להוציא הכתובה מיד השלישי: שתיקותיך יפה ליך מדבוריך. משום דאמר לה אילו הייתי יודע שכן הוא אפי' אם נותנים לי מאה מנה לא הייתי מגרשך ונמצא גט בטל ובניה ממזרים ותימה דבגיטין משמע דלא מצי אמר לה הכי אלא כשאומר לה משום שם רע אני מוציאך. אבל הכא לא פירש לה דמשום עקרות הוא מוציאה וא"כ מציא אמרה ליה לא גרשתני משום עקרות כי לא פירשת כשנתת לי גט דמשום עקרות אתה נותן גט דודאי משום שנאה גרשתני. וי"ל דה"נ מיירי שפי' דמשום עקרות הוא מוציאה ועוי"ל דמיירי שפיר שלא פירש ואעפ"כ יש הוכחה בדבר דמשום עקרות הוציאה שהרי יצתה בלא כתובה ויכול לומר אילו הייתי יודע שלא היתה עקרה לא הייתי מוציאה אכן לא הייתי יכול לבדוקה. אבל המוציא אשתו משום שם רע צריך לפרש דאם

א) נראה דצ"ל בכה"ג מאי אי בעל מהימן או דהיא מהימנה ומסתבר דאיהו מהימן וכו'.